

Innhold

FORORD	9
1 INNLEDNING	11
1.1 Hvordan boken er organisert	11
1.2 Begrepsavklaringer	13
1.2.1 Avgjørelse og beslutning	13
1.2.2 Samværsavtaler	13
1.2.3 Omsorgsovertagelse og plassering	14
1.2.4 Foreldre	14
1.2.5 Barn/ungdom	14
1.2.6 Psykologiske, barnefaglige og barnevernfaglige vurderinger	15
1.3 Kilder og metoder	15
1.3.1 Henvisningsmåter	16
1.4 Kjennetegn ved avgjørelser om samvær	17
1.4.1 Avgjørelser om samvær er komplekse	17
1.4.2 Avgjørelser om samvær er en vedvarende prosess.	20
1.4.3 Avgjørelser om samvær involverer ulike faggrupper. ...	22
2 LOV- OG VERDIGRUNNLAGET	26
2.1 Utgangspunktet – rett til samvær	27
2.2 Regulering av samværsretten etter omsorgsovertagelse, barnevernloven § 4-19 annet ledd	28

2.3	Regulering av samværsretten i andre situasjoner.	32
2.4	Kompetanse og overprøvmuligheter	33
2.5	Høyesterettspraksis om samværsrett.	36
2.6	Endringer i synet på verdien av samvær	43
2.7	To faglig ideologiske synspunkter	45
2.7.1	Behovsretningen	46
2.7.2	Relasjonsretningen	46
2.7.3	Sammenfatning	47
3	UNDERSØKELSER AV FYLKESNEMNDSPRAKSIS OG LAGMANNS- RETTSPRAKSIS SAMT OM FAKTISK SAMVÆR.	49
3.1	Innledning.	49
3.2	Omfang av samvær i undersøkelser av fylkesnemndspraksis.	49
3.2.1	Oversikt	49
3.2.2	Fylkesnemndsvedtak 1993	50
3.2.3	Fylkesnemndsvedtak 1996	52
3.2.4	Fylkesnemndsvedtak 2001	53
3.2.5	Fylkesnemndsvedtak 2008	56
3.3	Lagmannsrettsdommer 2007 og 2008.	57
3.4	Hvor vanlig er det å ha samvær?	59
3.5	Kontakt med foreldrene gjennom telefon, SMS og Internett.	60
4	DET PSYKOLOGISKE FORSKNINGS- OG TEORIGRUNNLAGET.	62
4.1	Forskningsgrunnlaget	62
4.1.1	Tidlige forskningsfunn	63
4.1.2	En metastudie	63
4.1.3	Samvær vil virke ulikt for ulike barn i ulike situasjoner	64
4.1.4	Flere forhold må vurderes samtidig.	65
4.1.5	Beslutninger bør ikke skrives i stein	66
4.2	Teorigrunnlaget.	66
4.2.1	Utvikling som en kjede av transaksjoner.	66
4.2.2	Tilknytningsteori	68
5	BARN, FORELDRE OG FOSTERFORELDRES MENINGER OM SAMVÆR	74
5.1	Barnas meninger	74
5.2	De voksnes meninger om hvordan barna opplever samværene	77
5.3	De voksnes meninger om hvordan samværene er for dem selv	79

6	SENTRALE HENSYN VED AVGJØRELSER OM SAMVÆR	
	– NOEN UTGANGSPUNKT	81
6.1	Innledning.	81
6.2	Barnets beste	82
	6.2.1 Et normativt og empirisk spørsmål.	82
	6.2.2 Stabilitet og kontinuitet	83
	6.2.3 Et vektet utgangspunkt i favør av samvær?	84
6.3	Barnets mening	86
6.4	Betydningen av plasseringens mål og planlagte varighet.	89
	6.4.1 Den første tiden etter plasseringen	90
	6.4.2 Kortsiktige plasseringer.	91
	6.4.3 Uavklarte plasseringer.	92
	6.4.4 Oppvekstplasseringer	95
7	FORHOLD SOM DET ER SÆRLIG VIKTIG Å VURDERE	99
7.1	Gevinster ved samvær	99
7.2	Forhold ved barnet	102
	7.2.1 Barnets alder	102
	7.2.2 Barnets særlige behov	107
	7.2.3 Barnets reaksjoner på samværene	109
7.3	Forhold ved foreldrene.	111
	7.3.1 Utgangspunkt.	111
	7.3.2 Å hjelpe barnet til å forstå og til å bearbeide	112
	7.3.3 Tilknytning og identitet	114
	7.3.4 Aksept av plasseringen	115
7.4	Forhold ved plasseringsstedet.	117
	7.4.1 Fosterforeldrene	117
	7.4.2 Plassering i institusjon og plassering hos slekt.	119
7.5	Organisatoriske forhold.	124
7.6	Indikasjoner for sterk begrensning eller opphør av samvær	125
8	SAMVÆR MED SLEKTNINGER.	128
8.1	Innledning.	128
8.2	Samvær med andre enn foreldrene – det juridiske grunnlaget.	129
	8.2.1 Utgangspunkt.	129
	8.2.2 Barnevernloven § 4-19 tredje ledd	130
	8.2.3 Barnevernloven § 4-19 fjerde ledd	132
	8.2.4 Barnets beste skal være avgjørende ved realitetsvurderingen.	135

8.2.5	Samvær med andre, men uten vedtak?	135
8.3	Barnefaglige overveielser	136
8.3.1	Samvær med besteforeldre	138
8.3.2	Samvær med søsken	138
9	TILSYN OG ANDRE RESTRIKSJONER	142
9.1	Det juridiske teorigrunnlaget.	142
9.2	Rettspraksis	143
9.3	Hvor vanlig er det med tilsyn i praksis?	148
9.4	Andre kontaktformer og restriksjoner	150
10	BESØKSKONTAKT MELLOM BARNET OG DE BIOLOGISKE FORELDRENE ETTER ADOPSJON.	152
10.1	Bakgrunnen for ny lovregulering	152
10.2	Nærmere om den nye barnevernloven § 4-20 a	154
10.3	Noen vurderinger	157
	REFERANSER	159